

CRO 22-036

**VERSLAG VERGADERING COMMISSIE REGIONAAL OVERLEG LUCHTHAVEN
MAASTRICHT**

29 juni 2022 Jet Center MAA

Aanwezig:

De heer H. Spoormans
De heer H. Albersen, lid
De heer C. Degenaar, lid
Mevrouw S. Everts, lid
De heer H. van der Wilt, lid
De heer R. Schwillens, lid
De heer G. IJff, lid
De heer C. Schröer, lid
De heer P. de Gijssel, plv. lid
De heer H. Keulen, lid
De heer F. Latour, plv. lid
De heer S. Paul, lid
De heer B. Kuiper, lid
De heer M. Boogerd, lid
De heer M. van der Sande, plv. lid
Mevrouw M. Duijvestijn
De heer P. Simons

Voorzitter
Omwonenden
Omwonenden
Omwonenden
Omwonenden
B&W Beek
B&W Meerssen
Natuur- en Milieufederatie Limburg
Natuur- en Milieufederatie Limburg
MAA Beheer en Infrastructuur BV
Maastricht Aachen Airport
AOPA
Bedrijven MAA
Corendon
Provincie Limburg
KICL
Secretaris

Verhinderd:

De heer S. Satijn, lid
De heer N. Peeters, lid
De heer J. Roeven, lid
De heer R. Jense, lid
De heer M. van Leeuwen, lid

GS Provincie Limburg
B&W Maastricht
Maastricht Aachen Airport
Maastricht Aachen Airport
Luchtverkeersleiding Nederland

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet alle aanwezigen welkom, in het bijzonder de heer Schwillens als nieuw lid namens het College van B&W van Beek. Hij meldt de berichten van verhindering en geeft tevens aan dat hij een kennismakingsgesprek met de nieuwe wethouders zal arrangeren.

De heer Van der Wilt betreurt de afwezigheid van de Luchtverkeersleiding Nederland en stelt vast dat de LVNL circa 50% van de vergaderingen niet aanwezig is. De voorzitter laat weten dat de heer Van Leeuwen in een gesprek met hem heeft gewezen op de personeelskrapte bij de LVNL maar hij zal niettemin bij LVNL het belang van deelname aan de CRO vergaderingen nogmaals onder de aandacht brengen.

Mevrouw Everts acht de afwezigheid van een publieke tribune teleurstellend en vraagt of sprake is van een beleid om geen publieke tribune meer toe te staan. De voorzitter ontkent dit ten stelligste en de secretaris vult aan dat bij de vorige CRO vergadering in maart jl. wel een publieke tribune was geregeld zonder dat daar toen gebruik van is gemaakt. De voorzitter geeft aan dat voor de volgende vergadering wordt gestreefd naar aanwezigheid van een publieke tribune.

2. Vaststellen agenda vergadering

De vergadering stelt de voorgestelde agenda vast.

3. Mededelingen

De voorzitter meldt dat de afscheidsborrel van oud voorzitter Meijers vanwege verhindering van de heer Meijers is uitgesteld tot na afloop van de septembervergadering.

De voorzitter koppelt terug dat hij een gesprek heeft gehad met de heer Bovy van de Provincie Limburg, de nieuwe KICL secretaris, over de financiële positie van de KICL. De Provincie werkt aan een aanpak om de financiële positie van de KICL te verbeteren en zal de CRO over de voortgang informeren.

De voorzitter geeft aan dat hij van de nieuwe wethouder van Meerssen, mevrouw De Rond, die morgen aantreedt als opvolger van de heer Ijff, heeft begrepen dat zij op woensdagen is verhinderd. Gelet hierop stelt hij voor de resterende CRO vergaderingen in 2022 te verschuiven naar de donderdag, respectievelijk 29 september, aanvang 14.00 uur met aansluitend om circa 17.00 uur afscheidsborrel oud voorzitter Meijers en 15 december, aanvang 16.00 uur. De vergadering stemt hiermee in. De heer Schröer tekent hierbij aan dat gelet op de planning van de uitwerking van het Statenbesluit met als deadline 1 januari 2023 vervroeging van de december vergadering wellicht dient te worden overwogen.

4. Ingekomen en uitgegane stukken

De vergadering stemt in met de voorgestelde wijze van behandeling van de ingekomen en uitgegane stukken.

5. Vaststellen verslag vergadering 23 maart 2022

De heer Van der Wilt merkt op dat op bladzijde 4 onder punt 8 "TNO" moet worden vervangen door "To70" en onder punt 9 "Groningen" (Airport) door "Eindhoven" (Airport).

Mevrouw Everts meldt dat zij bij de bespreking van het jaarverslag (punt 13) heeft verzocht de vergaderdatums aan het begin van het jaar op de CRO website te vermelden. Dit is nog niet gebeurd. De secretaris zegt toe dit te zullen doen en ook de zojuist geactualiseerde vergaderdatums voor de tweede helft van 2022 alsnog op de website te laten plaatsen.

De vergadering stelt het verslag aansluitend vast.

Naar aanleiding van het verslag op bladzijde 4 onder punt 8 merken de heren Van der Wilt en Paul op dat zij een gesprek hebben gehad met To70 waarbij in hun ogen is gebleken dat het daar genoemde rapport niet van To70 is maar dat het een door de Provincie bewerkte versie betreft.

De heer Van der Sande geeft aan dat dit niet correct is, dat hij overleg heeft gehad met To70 en dat het letterlijk de door To70 aangeleverde tekst betreft. De voorzitter rondt de discussie af door aan te geven dat beide opvattingen in het verslag worden weergegeven.

6. Actiepuntenlijst 23 maart 2022

1. Aanvraag vergunning Wet natuurbescherming. De heer Latour licht toe dat er weinig nieuws te melden is. Ministerie van LNV heeft de aanvraag ontvankelijk verklaard en de aanvraag is in behandeling.
2. CRO plus bijeenkomst. De voorzitter meldt dat hij voornemens is in het najaar een CRO plus bijeenkomst te beleggen. Op verzoek van de heer IJff zegt hij toe de datum af te stemmen met de betrokken gemeenten.
3. Ministerie IenW uitnodigen voor presentaties Programma luchtruimherziening en Doc29 rekenmodel. Presentaties waren gepland voor deze vergadering maar zijn door CRO doorgeschoven naar volgende vergadering op 29 september a.s.
4. Inspectie Leefomgeving en Transport (ILenT) van Ministerie IenW verzoeken om standpunt in discussie over te volgen route vluchten MAA-Luik.
De secretaris meldt dat hij overleg heeft gehad met ILenT. ILenT heeft daarbij aangegeven dat er geen regelgeving is die LVNL verplicht om toestellen niet de meest directe route te laten vliegen. Het beneden de 6000 voet prioritair zijn van het beperken van geluidhinder (boven andere milieucomponenten als vervuilende emissies/uitstoot) is weliswaar als beleidsvoornemen geformuleerd maar tot op heden niet in regelgeving verankerd. De heren Van der Wilt en Paul werken aan een voorstel voor mogelijke verbetering gericht op hinderbeperking vluchten MAA-Luik. Afgesproken wordt dat zij hierover voor de volgende CRO vergadering overleg voeren met de LVNL en dat het resultaat wordt teruggekoppeld in de CRO van 29 september a.s.
5. Informatie GS aan PS over samenwerking MAA-Schiphol met CRO delen. Informatie is gedeeld en punt is afgehandeld.
6. Bij implementatie Continuous Descent Operation (CDO) bezien welke afspraken hierbij worden gemaakt en dit dan in CRO agenderen. CDO is nog niet geïmplementeerd. De heer Van der Wilt acht dit teleurstellend omdat LVNL had toegezegd CDO begin 2022 op MAA te implementeren.
7. Toekomst CRO Werkgroep Omgevingsmaatregelen bezien in kader toekomstig overlegmodel. De vergadering besluit dit punt te betrekken bij agendapunt 7.

7. Besluit Provinciale Staten 3 juni over toekomst MAA en rol CRO bij verdere proces uitwerking Statenbesluit

De voorzitter geeft aan dat hij dit agendapunt in twee ronden wil bespreken: terugblik en vooruitblik.

1. Terugblik.

De heer Albersen beschouwt het PS besluit als een gegeven en uitgangspunt voor CRO beraadslaging. Hij is kritisch over het proces Van Geel wat de rol van de CRO betreft: Ondanks toezeggingen aan het begin van het proces door de heer Van Geel is de CRO onvoldoende in het proces betrokken.

De heer Van der Sande is van oordeel dat de CRO de afgelopen vier jaren last heeft gehad van toenemende polarisatie in het MAA dossier, waarbij vergaderingen regelmatig het karakter hadden van het ter verantwoording roepen van bestuurders en minder gericht waren op overleg. In de evaluatie van de verschillende CRO's voor de nationale luchthavens is ook het stroperige karakter benadrukt. Ook de vertegenwoordiging van omwonenden dient in zijn ogen opnieuw te worden gezien gelet op de verschillende georganiseerde omwonendengroepen die de afgelopen jaren actief zijn geworden.

De heer Schwillens geeft aan dat hij als nieuw lid geen oordeel heeft over het functioneren van de CRO in de voorbije jaren. Het College van B&W van Beek is ingenomen met het recente besluit van PS over de toekomst van MAA met een afgewogen balans tussen economie en leefomgeving.

De heer IJff is van oordeel dat het rapport Van Geel meer bevat dan nu in het PS besluit staat. Spreker betreurt het dat in de CRO de emotie snel opspeelt en dan de inhoudelijke discussie in de weg zit. Het gemeentebestuur van Meerssen vindt dat de gemeente onvoldoende bij de PS besluitvorming is betrokken: Wel over maar zonder Meerssen. De gemeenteraad heeft dan ook recentelijk unaniem een motie aangenomen om geen bijdrage aan het in te stellen omgevingsfonds te leveren.

De heer Schröer zoemt in op de recente PS besluitvorming en merkt op dat er besluiten zijn genomen over de toekomstige positie van MAA en over de kredietverlening voor de baanrenovatie. Spreker heeft vragen over de beschikbare stikstofruimte en over de te volgen aanbestedingsprocedure. Hij wijst verder op het aangenomen amendement om voor 1 januari 2023 een businesscase uit te werken met als voorwaarden dat de Provincie niet de enige aandeelhouder mag zijn en dat er een omgevingsfonds komt met een provinciale bijdrage van € 8.75 miljoen, waarbij ook nog andere financieel participerende partijen worden gezocht. Spreker acht het streven de meest vervuilende toestellen uit te faseren onvoldoende smart geformuleerd: Hoe gaat dat dan? Verder attendeert hij op het spanningsveld dat bij eventuele toename van bewegingen ook de stikstofemissie stijgt.

De heer Keulen hecht belang aan het verbeteren van de dialoog in en buiten CRO verband maar tekent wel aan dat het van belang is dit concreet in te vullen door dingen te bewerkstelligen die effect sorteren. Hij acht dit geen eenvoudige opgave en roept alle partijen op een constructieve bijdrage te leveren.

De heer Latour beziet het functioneren van de CRO in de afgelopen jaren als onvoldoende slagvaardig en stroperig en bepleit een overlegstructuur die meer is gericht op oplossingen dan “op elkaar schieten”. Voor MAA is er huiswerk om tot het einde van het jaar invulling te geven aan de PS amendementen.

De heer Paul sluit aan bij de opmerkingen van de heer Albersen over het PS besluit en de rol van de CRO in het proces Van Geel. Hij houdt verder een pleidooi voor de “kleine” luchtvaart waar alle nieuwe technologische ontwikkelingen, zoals elektrisch vliegen, beginnen.

De heer Kuiper staat stil bij de PS besluitvorming, met name de aangenomen amendementen en de relevantie hiervan voor de uitwerking van de businesscase.

De heer Degenaar is van oordeel dat de CRO beantwoordt aan zijn functie als overlegorgaan waar verschillende meningen zijn toegestaan en af en toe richting wordt aangegeven en suggesties richting sommige (besluitvormende) partijen worden aangedragen. Hij pleit ook voor het niet laten domineren van de discussie door emotie. Hij acht de PS besluitvorming dat MAA doorgaat waarbij de komende maanden de randvoorwaarden nader moeten worden ingevuld, maatgevend. Spreker is wel benieuwd naar de consequenties van het terugschroeven van de bewegingen op Schiphol voor de andere luchthavens.

Mevrouw Everts ziet de CRO ook als een platform voor uitwisseling van belangen waarbij discussie en verschillende meningen horen. Haar rol is die van vertegenwoordiger van belangen en mensen die hinder ervaren. Zij onderkent evenals sommige eerdere sprekers de stroperigheid van de CRO.

De heer Boogerd acht het betrachten van zorgvuldigheid in processen, procedures en communicatie vatbaar voor verbetering. De vertaling van het advies van Van Geel richting voorgestelde scenario's ten behoeve van PS besluitvorming heeft in zijn ogen tot onduidelijkheid geleid. Gelet op de verschillende belangen in de CRO is het lastig te komen tot een door de CRO gedragen voorkeursscenario. Hij acht het van belang dat de CRO scope en doel voor de komende maanden helder voor ogen heeft.

De heer Van der Wilt merkt als laatste spreker op dat veel reeds is gezegd en dat hij wat de terugblik betreft volstaat met het in navolging van de heren Albersen en Paul tot uitdrukking brengen van zijn onvrede over de betrokkenheid van de CRO in het Van Geel proces. Hij wijst daarnaast op het gebrekkige functioneren van de CRO Werkgroep Omgevingsmaatregelen, die in zijn ogen in drie jaar tijd weinig of geen resultaten heeft geboekt.

2. Vooruitblik

De heer Albersen licht toe dat de Werkgroep Meldingen en Hinder (WMH) voornemens is ten behoeve van Provinciale Staten in het kader van het uitwerken van het besluit van 3 juni en het opstellen van de businesscase een notitie op te stellen over mogelijkheden om te sturen op vermijdbare hinder en hinderreductie. Na accordering door de CRO kan de notitie aan PS/GS worden aangeboden. De vergadering stemt in met dit voorstel.

De heer Van der Sande meldt dat de Provincie de WMH notitie op prijs stelt en dat deze waardevol kan zijn om te bezien welke maatregelen op korte termijn hinderreductie kunnen opleveren. Hij geeft verder aan dat de PS amendementen GS aanleiding hebben gegeven tot het opstellen van een strategisch businessplan voor de luchthaven met belangrijke input van omgevingsgerichte aspecten. Ook de governance en het omgevingsfonds komen in het businessplan aan de orde. Ten aanzien van het omgevingsfonds organiseert de Provincie een gespreksronde met alle relevante partijen gericht op een gemeenschappelijk commitment van rijk, bedrijven, gemeenten en provincie. De Provincie is voornemens in september een update voor PS te verzorgen en in de CRO van 29 september het concept businessplan inclusief omgevingsgerichte aspecten te agenderen.

De heer Keulen wijst op de 8 amendementen vernoemd onder a t/m h in het PS besluit en geeft aan dat deze breder en integraler zijn dan enkel een bedrijfseconomisch businessmodel. MAABI wil binnen enkele weken een communicatietraject starten om ideeën en suggesties bij de omgeving en ook bij de WMH op te halen als input voor een concept plan voor PS in september dat dan ook aan de CRO wordt voorgelegd.

De heer Van der Sande vult nog aan dat de toekomstige overlegstructuur inclusief CRO en andere partijen een aandachtspunt voor de iets langere termijn is.

Refererend aan de bijdrage van de heer Van der Sande meldt de heer Schwillens dat Beek wil participeren in het omgevingsfonds.

De heer Schröer acht het positief dat het concept businessplan eind september in de CRO voorligt en is benieuwd wanneer het finale plan gereed is en in de CRO aan de orde komt? Hij herhaalt zijn eerdere inbreng dat het uitfaseren van de meest vervuilende / lawaaiige toestellen smarter moet worden gemaakt: helderheid over normen, maten en getallen is nodig. In het kader van het omgevingsfonds dient naar zijn oordeel te worden bepaald welke maatregelen prioritair zijn en hij ziet daar ook een rol voor de CRO. Spreker stelt verder voor de kennis van de CRO in het najaar te updaten door deskundigen op het gebied van hinder beperkende maatregelen te raadplegen c.q. uit te nodigen en daartoe budgetruimte in het CRO budget ter beschikking te stellen.

De heer Latour haakt in op de bijdrage van de heer Keulen door aan te geven dat de participatie over uit te faseren toestellen binnen enkele weken wordt opgestart. Verwijzend naar het gestelde in het Van Geel advies over de toekomstige overlegstructuur schat hij in dat het accent op die discussie vanaf begin 2023 wordt gelegd.

De heer Kuiper meldt dat de bedrijven op MAA bezorgd zijn geweest over de gevoerde discussie richting PS besluitvorming mede gelet op eerdere toezeggingen van GS dat MAA open zou blijven en de naar aanleiding daarvan door de bedrijven gedane (grootschalige) investeringen. De bedrijven zijn dan ook ingenomen met het PS besluit van 3 juni en met het beschikbaar stellen van financiële middelen voor de baanrenovatie: MAA blijft open en dat wordt in de ogen van de bedrijven niet teruggedraaid.

De heer Degenaar ziet een potentieel spanningsveld tussen het open houden van MAA met een mogelijke groei van het aantal bewegingen versus het beperken van de hinder inclusief het uitfaseren van bepaalde toestellen. Hij ziet hier een moeilijke en belangrijke opgave voor het businessplan. Als onderdeel van de hinderbeperking bepleit hij het niet meer vliegen tussen 06.00 en 07.00 uur. Dit beperkt naar zijn oordeel negatieve publiciteit en draagt bij aan draagvlak in de omgeving.

Mevrouw Everts acht het PS besluit vertrekpunt maar geen eindpunt. Verdergaande hinderreductie en verdere daling van het aantal ernstig gehinderden dan 5650 dient in de discussie te worden meegenomen. Een en ander ook tegen de achtergrond van mogelijke wijzigingen in normstelling, bijvoorbeeld als gevolg van veranderende inzichten en het nieuwe rekenmodel Doc29. Ook zij acht het uitfaseren van vervuilende en lawaaiige toestellen prioritair en ziet daartoe het verhogen van havengelden als een goed instrument.

De heer Latour stelt in zijn reactie dat voor de luchthaven de PS besluitvorming van 3 juni maatgevend is en dat het niet aan de orde is in de huidige discussie en bij het opstellen van de businesscase mogelijke toekomstige ontwikkelingen en scenario's als door mevrouw Everts geschetst te betrekken. Ook voor de Provincie is aldus de heer Van der Sande het PS besluit van 3 juni maatgevend.

De heer Boogerd wenst inzicht op welke onderdelen en op welke momenten in het traject van de komende maanden participatie van de CRO is voorzien. Hij verzoekt de Provincie en MAA op korte termijn dit inzicht aan de CRO te bieden, mede om tot een gerichte taakafbakening van de CRO te komen en refereert daarbij aan zijn eerdere bijdrage bij dit agendapunt. In navolging van de heren IJff en Degenaar bepleit spreker ook de discussie te voeren over belangen en daarbij emotie buiten de deur te houden. Corendon zal op sommige dagen de komende maanden vluchten vanaf 06.00 uur uitvoeren en op veel andere dagen ook niet. Hij benadrukt voorts dat Corendon structureel werkt aan verduurzaming.

De heer Van der Wilt ondersteunt het pleidooi van de heer Boogerd voor een overzicht van participatiemomenten voor de CRO. Spreker acht de rol van de LVNL ten aanzien van hinderbeperking absoluut voor verbetering vatbaar en is positief over de voorgenomen uitfasering van vervuilende en lawaaiige toestellen. Hij ziet een (participatie)rol voor de CRO in de discussie over het omgevingsfonds en pleit voor een nadrukkelijk commitment van alle leden aan de doelstelling van de CRO ("overleg van alle belanghebbenden over het gebruik van de luchthaven").

Gehoord de discussie komt de voorzitter tot de volgende aandachtspunten:

1. Notitie WMH gericht op mogelijkheden om te sturen op vermijdbare hinder/hinderreductie;
2. Notitie van Provincie over participatiemomenten CRO in proces uitwerking PS besluit;
3. Het omgevingsfonds en de rol van de CRO daarbij;
4. Het uitfaseren van meest vervuilende en lawaaiige toestellen, mede in relatie tot WMH notitie;
5. Toekomstige overlegstructuur en rol/positie van de CRO daarin;
6. CRO budget aanwenden voor kennis update CRO leden.

8. Update actuele ontwikkelingen MAABI en MAA

9. Meldingenoverzicht eerste kwartaal 2022

10. Overzicht extensies eerste kwartaal 2022

Gelet op de tijd besluit de vergadering de punten 8,9 en 10 door te schuiven naar de vergadering van 29 september 2022.

11. Rondvraag en sluiting

De heer Van der Wilt bepleit een aanvulling van het Huishoudelijk Reglement in de zin dat CRO leden het bestaan van MAA als uitgangspunt voor beraadslaging in CRO verband onderschrijven om aldus de doelstelling van de CRO te waarborgen. De leden Paul, Latour, Boogerd, Kuiper en Albersen ondersteunen zijn pleidooi.

Mevrouw Everts en de heer Schröer zijn van oordeel dat de vrijheid van meningsuiting een ander (privé) standpunt buiten CRO verband mogelijk maakt. De heer IJff merkt op dat voor hem het CRO lidmaatschap een publieke functie is die op gespannen voet staat met het verkondigen van een afwijkende privé mening buiten de CRO. Gehoord de discussie stelt de voorzitter dat hij een voorkeur heeft voor het formuleren van “gedragsregels” voor CRO leden boven aanpassing van het Huishoudelijk Reglement en geeft aan dat hij een voorstel daartoe zal doen en hierop in de volgende vergadering zal terugkomen.

De heer Degenaar en mevrouw Everts merken op dat het overleg met omwonenden over beperking APU hinder niet meer op de actielijst staat en vragen naar de stand van zaken van dit overleg. De heer Latour geeft aan dat dit punt in het overleg MAA-Omwonenden aan de orde is geweest en dat MAA zich inspant om het APU gebruik te beperken. De secretaris vult aan dat in de Werkgroep Omgevingsmaatregelen is afgesproken dat dit punt in het overleg MAA-Omwonenden wordt besproken en dat het vooralsnog geen CRO actie betreft.

De heer Kuiper roept gelet op de beraadslaging onder agendapunt 7 de leden op in hun betoog zich aan de feiten te houden en klaarblijkelijke onjuistheden terzijde te laten.

De heer Boogerd meldt dat Corendon de tijdstippen c.q. vluchttijden, in het bijzonder van in de ochtend vertrekkende toestellen zal communiceren.

De heer IJff meldt dat morgen de gemeenteraad van Meerssen nieuwe wethouders zal benoemen en dat hij na een periode van twintig maanden terugtreedt en zijn CRO lidmaatschap beëindigt.

De heer Van der Sande geeft aan dat de geluidrapportages van het meetnet vanaf juli 2020 tot en met december 2021 op de CRO website zijn geplaatst. Hij kondigt ook zijn mogelijke vertrek uit de CRO op korte termijn aan.

Afrondend dankt de voorzitter de heren IJff en Van der Sande voor hun waardevolle inbreng in en bijdrage aan de CRO, dankt alle leden voor hun actieve deelname aan de vergadering en sluit vervolgens de vergadering.

Addendum

Bij punt 5. Vaststellen verslag vergadering 23 maart 2022 passage “Naar aanleiding van het verslag”.

Aanvulling de heer Van der Sande:

De heer Van der Sande merkt op dat de indruk van de heren Paul en Van der Wilt dat het genoemde rapport niet van To70 is maar een door de Provincie bewerkte versie betreft niet correct is. Hij geeft aan dat het letterlijk de door To70 aangeleverde tekst is. Omdat hij wist dat deze discussie speelt heeft hij dat eerder bij To70 nagevraagd en hem is bevestigd dat dit het To70 rapport betreft.

Aanvulling de heer Van der Wilt:

In het ten behoeve van de CRO-vergadering van 29 september verspreide verslag van de vergadering van 29 juni staat dat “in de ogen van de heren Paul en Van der Wilt” in het gesprek met To70 is gebleken dat het genoemde rapport niet van To70 is maar een door de Provincie bewerkte versie betreft. Deze formulering doet geen recht aan de realiteit maar duidt op een subjectieve beleving van Simon Paul en mij. De onweerlegbare feiten zijn dat op 19 april (dus bijna 6 weken na het verschijnen van de sonderende notitie van GS aan PS met het zogenaamde To70 rapport) de managing director van To70 Ruud Ummels en zijn naaste medewerker Tom

Verboon in een persoonlijk gesprek met ons nadrukkelijk stelden dat To70 nooit een rapport over het luchtruim heeft geschreven. Toen wij dat zogenaamde rapport toonden was hun reactie dat zij dit nog nooit eerder hadden gezien. Van To70 is bekend dat zij geen expertise bezitten op het gebied van ATC. Daarvoor worden voormalige luchtverkeersleiders ingehuurd, zoals bijvoorbeeld het geval was bij het rapport van To70 over Luik-Bierset in 2019, maar daar was hier duidelijk geen sprake van.